

SLOVÁCKÉ MUZEUM V ROCE 2004

Ivo Frolec, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

ČINNOST SBÍRKOTVORNÁ A PÉČE O SBÍRKOVÉ FONDY

Národopisný úsek

V roce 2004 provedl národopisný úsek Slováckého muzea evidenci I. stupně u 1310 kusů předmětů získaných darem či koupí. II. stupněm evidoval 1.300 kusů sbírkových předmětů. Připravil a realizoval aktualizaci zápisu národopisného sbírkového fondu do Centrální evidence sbírek podle zákona č. 122/2000 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 275/2000 Sb. Byla provedena fyzická inventura 2 485 kusů sbírkových předmětů včetně odsouhlasení na kartách II. stupně, oprav uložení na kartách a sepsání inventurních seznamů. Oddělení zpracovalo celkem 1 509 klasických i digitálních fotografií (sbírkové předměty, výzkumy a výstavy). Ke konzervaci bylo vybráno a předáno 806 kusů sbírkových předmětů národopisné povahy. Terénní sběr sbírkových předmětů byl proveden v obcích: Částkov, Uherské Hradiště, Polešovice, Staré Město, Uherský Brod, Suchá Loz, Strážnice, Strážky, Ostrožská Nová Ves, Kunovice, Knežpole, Spytihněv, Vlčnov, Uherský Ostroh, Bílovice, Topolná, Zlín, Vážany, Moravský Písek, Ježov a Hluk. Nákup sbírkových předmětů byl projednán odbornými členy poradního sboru ředitele pro sbírkotvornou činnost. Sepsáno celkem 29 kupních smluv a 63 darovacích protokolů. Průběžně byly prováděny kontroly předmětů v depozitářích a činěna opatření k jejich ochraně. Zápisy z kontrol byly předloženy řediteli muzea. Pracovnice oddělení se podílely na přípravě národopisných expozic na sezónu v hlavní budově i v zemědělské usedlosti Topolná. Zde bylo rovněž provedeno přestěhování a nové uložení kovových sbírkových předmětů.

Archeologický úsek

I. stupněm zaevidovalo archeologické oddělení ve sledovaném období celkem 946 kusů sbírkových předmětů. Do karet evidence II. stupně zapsali pracovníci s využitím systému Bach celkem 946 kusů předmětů. Inventura proběhla u 12 165 sbírkových předmětů. Byla provedena aktualizace zápisu archeologického sbírkového fondu do Centrální evidence sbírek. Celkem bylo pořízeno a určeno 593 digitálních a 460 klasických snímků sbírkových předmětů, výzkumů a výstav, včetně propagace. K zařazení do fotodokumentace bylo určeno a předáno celkem 577 digitálních snímků a 157 černobílých a barevných foto. Protokolárně bylo předáno konzervačnímu oddělení celkem 56 kusů sbírkových předmětů (zlomků). Ve všech depozitářích archeologického oddělení byla pravidelně sledována teplota a vlhkost. Tyto hodnoty byly zapisovány do zvláštních sešitů, které jsou uloženy v příslušných depozitářích. K zařazení do dokumentace bylo pracovníky oddělení předáno celkem 198 kusů karet II. stupně.

Historický úsek

Pracovnice historického úseku evidovala I. a II. stupněm 306 kusů sbírkových předmětů (celkový počet karet vložených do počítače činí 6 227 kusů, tedy 74 % celého objemu). V souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. a prováděcími předpisy byla provedena aktualizace zápisu historického fondu SM do Centrální evidence sbírek a odeslány aktualizované údaje z celé instituce. Naskenováno a ke kartám přiloženo bylo 500 kusů sbírkových předmětů. Proběhla inventarizace části sbírkového fondu historie včetně protokolu – celkem 1 867 předmětů. Byly opraveny málo čitelné zápisy na 3 667 sbírkových předmětech. Do dokumentace bylo předáno 164 kusů foto sbírkových předmětů, nafoceno 46 sbírkových předmětů. V programu

Bach bylo zpracováno 584 digitálních snímků na 61 kartách. Konzervování a restaurování proběhlo celkem u 122 historických sbírkových předmětů. Uskutečnil se nákup sbírkových předmětů prostřednictvím nákupní komise. Stav veškerých historických sbírkových předmětů byl kontrolován minimálně 1× za měsíc včetně vedení zápisů o těchto kontrolách.

Úsek dějin umění

Pracovnice úseku dějin umění evidovaly I. stupněm 21 kusů sbírkových předmětů. Vzhledem k zimmnímu termínu nákupu nových předmětů budou tyto zaevidovány v II. stupni v roce 2005. Reevidence II. stupně proběhla u 822 sbírkových předmětů. Do Centrální evidence sbírek přihlášeno 63 kusů sbírkových předmětů. V rámci fotodokumentace sbírkových předmětů určeno 126 diapozitivů a 24 klasických fotografií. Z výzkumů a výstav zpracováno 244 klasických fotografií a 220 diapozitivů. Koncem roku bylo předáno 2734 digitálních snímků z výstav a výzkumů, které budou zpracovány v roce 2005. Pravidelně byl kontrolován stav sbírkových předmětů v depozitářích a klimatické podmínky, o kontrolách byly vedeny zápisy. Inventarizace proběhla u 1 148 kusů sbírkových předmětů.

Úsek dokumentace

Na úseku dokumentace byly v roce 2004 plněny úkoly následujícím způsobem:

- evidován negativní a pozitivní materiál sbírkového fondu v počtu 619 kusů, z toho 164 kusů historie, 132 umění, 160 archeologie, 117 dokumentace a 46 etnografie. Kopírováno 1 190 kusů karet evidence II. stupně, z toho 1 000 pro etnografický a 190 pro historický úsek.
- evidován negativní a pozitivní materiál z výzkumů a výstav v celkovém počtu 1 289 kusů, z toho 1 201 kusů etnografie, 37 kusů historie, 40 archeologie a 11 umění. Bylo zpracováno 242 digitálních snímků, z toho 25 etnografie, 148 historie, 3 archeologie a 66 dokumentace. Probíhala kontrola elektronických karet odborných úseků včetně tisku tvrdé a červené karty, nalepení štítků a zařazení do kartotéky (celkem 392 kusů, z nich 388 etnografie a 4 historie). Do přírůstkové knihy zapsáno 2 016 čísel. Pro historické oddělení bylo naskenováno a evidenčně zpracováno 500 pohlednic, 316 nových karet.
- v rámci generální inventarizace dokumentace bylo zkontrolováno celkem 5 811 karet včetně odstranění zjištěných závad.
- kompletně evidováno 373 kusů nových diasnímků formátu 6x6 cm, ze stávající evidence 824 kusů, dále provedena inventura 6 586 diasnímků kinofilmového formátu.
- zpracováno celkem 172 kusů negativů získaných přefocením starých skleněných desek.
- po přefocení karet bez negativu a zhotovení nového negativu bylo zpracováno 262 kusů karet.
- negativní a pozitivní materiál sbírkových předmětů před a po konzervaci nebyl zpracováván.
- po celý rok prováděna evidence zápůjček a výpůjček formou hospodářských smluv (22 kusů) a kontrolovány termíny vrácení.
- průběžně bylo spolupracováno s badateli i odbornými pracovníky při výběru negativního a pozitivního fotomateriálu (celkem 192 badatelů bez pracovníků SM).
- po celý rok byl veden sklad tisků a zboží pro prodej v pokladnách muzea včetně provádění měsíčních uzávěrek a roční inventury.
- průběžně byly rozesílány a fakturovány na základě objednávek publikace SM, tyto byly rovněž osobně i písemně propagovány.
- průběžně byla vedena a ošetřována muzejní videotéka a zápůjčky videokazet (přetočeno 122 kusů videokazet).
- zajištěno přetočení 2 kusů starých filmů na DVD.

Fotografický a videoušek

V souladu s plánem činnosti byly v roce 2004 zabezpečeny tyto fotografické práce:

- provedena fotodokumentace sbírkového fondu muzea v počtu 256 kusů negativů a pozitivů a 165 digitálních záběrů.
- provedena fotodokumentace výzkumů a výstav v počtu 1 817 kusů pozitivů a negativů a 10 080 digitálních záběrů.
- zhotoveno 168 kusů reprodukcí negativů z historických skleněných desek.
- zhotoveno 221 kusů reprodukcí karet, které neměly negativ.
- průběžně prováděna fotodokumentace významných akcí a událostí v regionu.
- průběžně prováděna fotodokumentace pro výstavní činnost muzea.
- průběžně prováděna fotodokumentace konzervačních procesů v počtu 214 kusů záběrů.
- podle požadavků prováděny fotografické práce pro publikační a propagační účely.
- podle požadavků zhotovovány videozáznamy.
- podle požadavků ozvučovány vybrané akce muzea.
- zhotoveno 1 208 záběrů postupu rekonstrukce objektu v kasárnách

Fotografický úsek zpracoval za rok celkem 2 071 kusů pozitivů 13×18, 1 704 kusů negativů 6×9, 22 kusů negativů 9×12, 545 kusů profidia 69, 115 kusů dia 24×36 a 13 960 kusů digitálních záběrů. Všechny digitální snímky nebyly z časových důvodů dokumentačně zpracovány a jsou uloženy na CD nosičích.

Konzervační úsek

V roce 2004 byly zabezpečeny v souladu s plánem činnosti tyto konzervátorské práce:

- pro etnografické oddělení dále zkonzervováno 641 kusů sbírkových předmětů ze stávajícího fondu i nových nákupů roku 2003. Zajištěna odborná oprava zemědělského nářadí (vinařský lis, nožní mlýn apod.). Provedena konzervace sbírkových předmětů k výstavě „Co neodnesl čas“ v počtu cca 162 kusů. Celkem 803 kusů zkonzervovaných předmětů národopisné povahy.
- pro úsek umění zkonzervováno 12 kusů obrazů.
- pro archeologické oddělení zkonzervováno 57 kusů sbírkových předmětů. Úsek se podílel na přípravě výstavy „Co neodnesl čas“ – zhotovení krypty.
- pro historický úsek zkonzervováno 101 kusů předmětů z nových nákupů a 20 předmětů pro výstavu „Co neodnesl čas“. Celkem 121 kusů zkonzervovaných předmětů historické povahy.
- pravidelně (minimálně 1× za měsíc) byly kontrolovány, větrány, případně zvlhčovány depozitáře. Část depozitářů v Topolné byla opatřena automatickou úpravou klimatických podmínek.
- na PC zpracováno celkem 512 kusů nových konzervačních karet.
- na PC zpracováno celkem 945 starých konzervačních karet.
- účast na odborných seminářích v Brně a Praze.
- protokolárně předávány předměty před a po konzervaci včetně jejich fotodokumentace

Odborná knihovna

V uplynulém roce plnila pracovnice odborné knihovny Slovákčého muzea v Uherském Hradišti plánované úkoly následujícím způsobem:

- průběžně poskytování služeb badatelům (celkem 1 780 výpůjček) a odborným pracovníkům (celkem 348 výpůjček).
- průběžně doplňován knihovní fond včetně zápisů nových přírůstků – do počítače bylo vloženo celkem 495 přírůstků.
- v rámci analytického zpracování vybraných časopisů, novin a sborníků zaevidováno 764 záznamů.

- do revizního katalogu zapsáno 5 000 přírůstkových čísel.
- zrevidováno 175 katalogů. Tímto byla ukončena kompletní reevidace katalogů knihovny.
- nově svázané ročníky časopisů a opravené knihy byly zapsány a vřazeny do knihovního fondu.
- obvyklým výměnným způsobem spolupracováno s českými i zahraničními knihovnami (v 7 evropských zemích).
- pro historický úsek bylo na PC zpracováno 116 karet evidence II. stupně.
- všechny články pojednávající o činnosti Slovákckého muzea a regionu jsou průběžně kopírovány a archivovány.
- byl sestaven a zveřejněn soupis knih a časopisů získaných v zahraničí výměnným způsobem.
- byla zpracována výběrová bibliografie k dějinám města Uherské Hradiště.
- průběžně poskytována administrativní výpomoc.
- průběžně prováděno kopírování, vazba a laminování materiálů včetně sledování hospodárnosti.

ČINNOST VĚDECKO-VÝZKUMNÁ A METODICKÁ

Národopisný úsek

- byly zahájeny výzkumy „*Zvyky a obyčeje socioprofesionálních skupin – pohřební obyčeje*“, „*Zvyky a obyčeje socioprofesionálních skupin – svatební obyčeje*“, „*Zvyky a obyčeje socioprofesionálních skupin – učňů a tovaryšů*“
- pokračovala práce na výzkumných úkolech „*Současná hodová obchůzka na Uhersko-hradištsku*“, „*Lidoví malíři z rodu Hánů z Blatnice*“ a „*Typologie a rozdělení textilní sbírky Slovákckého muzea*“.
- na úseku kronikářské práce byly zaškoleni noví kronikáři, provedeny konzultace zápisů v kronikách, aktualizovány adresáře kronikářů, zhodnoceny roční zápisy kronik a vedena veškerá potřebná agenda. Realizovány dva aktivity kronikářů v okrese Uherské Hradiště.
- metodická pomoc poskytnuta jednotlivcům, skupinám, obcím, institucím, souborům apod. v 116 případech.
- průběžně prováděna fotodokumentace v terénu (fašank, velikonoční klepání, Velikonoce, Boží Tělo, krojová přehlídka, Kunovské léto, hody, Vánoce)
- splněn plán zhotovení filmové dokumentace zvyků a obyčejů Zlínského kraje na základě dohody s KÚ ZK.
- v souladu s projektem a grantem MK ČR zahájen výzkum „*Tradiční lidová rukodělná výroba ve Zlínském kraji*“ (vytvořena systematika pro evidenci výrobců, adresáře, dotazníky včetně jejich rozeslání).

Archeologický úsek

- podle požadavků investorů oddělení proběhly záchranné výzkumy a dozory v těchto obcích: Kunovice, Modrá, Březolupy, Uherské Hradiště, Podolí a Uherský Brod.
- byly zpracovány 4 nové nálezové zprávy z těchto výzkumů.
- sledována stavební činnost v okrese Uherské Hradiště a vedena stavební agenda – celkem 80 akcí, napsáno 14 vyžádaných vyjádření ke stavebním akcím.
- s investory bylo uzavřeno 12 smluv na provedení záchranného archeologického výzkumu.
- provedena aktualizace katalogové a mapové registrace archeologických lokalit.
- výsledky výzkumů byly publikovány v Přehledech výzkumů za rok 2002 (2×) a ve sborníku Slovákcko (4×). Do odborného tisku připraveny další 3 příspěvky.

Historický úsek

- pokračoval výzkum „*Uměleckohistorické památky okresu Uherské Hradiště*“. Při něm dokumentováno 26 objektů v obcích Místřice a Javorovec (502 kusů foto).
- metodická pomoc byla poskytnuta 103 jednotlivým badatelům a institucím.
- zajištěna odborná praxe studentů SOU – obor cestovní ruch.

Úsek dějin umění

- byla prováděna aktualizace výsledků výzkumu na téma „*Zlínská Škola umění a Střední uměleckoprůmyslová škola v Uherském Hradišti*“ (údaje o nových absolventech, ročnících a výstavách).
- proběhly výzkumy pro přípravu výstav v galerii v roce 2004 a 2005.
- pokračoval výzkum a dokumentace lité medaile v návaznosti na hradištská sympozia. Jeho součástí se stala příprava výstav „Mezi Dunajem, Vltavou a Vislou III“ a „Večery Vyšegradské“.
- průběžně byla poskytována metodická pomoc a určování či ohodnocování výtvarných děl (55), v rámci povinné praxe spolupracováno se studenty SOU – obor cestovní ruch.

ČINNOST KULTURNĚ-VÝCHOVNÁ

Výstavy

V roce 2004 návštěvníci Slovákého muzea shlédli tyto výstavy:

Hlavní budova – velký sál:

- Egypt za vlády faraonů (archeologie)
- Co neodnesl čas (mezioborová)
- Klobouček s pérkama, věneček s pantlami (etnografie)

Hlavní budova – malý sál:

- Egypt za vlády faraonů (archeologie)
- Hvězdičky stříbrného plátna – výstava k LFŠ (umění)
- Balony v českém výtvarném umění – výstava k LFŠ (umění)
- Strašáci (etnografie)
- V říši pohádek (umění)

Galerie – přízemní sál:

- Lubomír Janečka – kresby
- Kniha a papír II.
- Jiří Habarta – sochařské dílo

Galerie – velký sál:

- Tomáš Měšťánek – obrazy, kresby
- Ludmila Seefried – Matějková – sochy, kresby
- Igor Ševčík – obrazy, kresby, grafiky
- Z pohádky do pohádky – ilustrace dětské knihy

Galerie – malý sál:

- Josef Kiesewetter – obrazy
- Mezi Dunajem, Vltavou a Vislou – z tvorby polských, slovenských, maďarských a českých medailérů
- Bedřich Glaser – obrazy, kresby
- Z pohádky do pohádky – ilustrace dětské knihy

Galerie – Ondřejský sál:

- Umění jihovýchodní Moravy – nová instalace stálé expozice

Galerie – předsálí:

- Vinohradnické stavby na Moravě (národopis)

Výstavy mimo prostory Slovákckého muzea v ČR:

- Halenkovické osobnosti – k výročí obce (Halenkovice)
- Kresby 80. let ve sbírkách českých galerií – spolupráce (putovní, po celé ČR)
- František Chrástek – Intimní portréty (Státní zámek Buchlovice)
- Veronika Vlachová – plastika a kresba (Divadelní galerie UH)
- Jiří Vlach – sochy, kresby (Panský dům UB)

Výstavy v zahraničí:

- Mezi Dunajem, Vltavou a Vislou III – Polsko
- Karpatský turistický jarmark – prezentace SM a ZK – Polsko

Celkem bylo připraveno a realizováno 26 výstav, z nich 8 mimo prostory Slovákckého muzea, z toho 6 v České republice a 2 v zahraničí. 6 výstav bylo realizováno ve spolupráci s jinými institucemi.

Doplňkové kulturní akce

- 35 naučných besed.
- 4 zábavně - naučné pořady.
- 84 dětských programů (Dětské centrum Slovákckého muzea).
- 20 předvádění výroby tradičních zvykoslovných předmětů.
- 3 kurzy tradiční lidové rukodělné výroby.
- 5 akcí k Mezinárodnímu dni muzeí.
- 4 akce ke Dnu otevřených dveří památek.
- 1 akce pro nevidomé a jinak handikapované návštěvníky.

Celkem proběhlo v roce 2004 ve Slovákckém muzeu 156 koncertů, dětských programů, besed, seminářů, představení, předvádění technik lidové rukodělné výroby, kurzů apod.

Přednášková a další kulturní činnost

- 38 přednášek.
- 2 semináře a konference.
- 35 výkladů v expozicích.

V roce 2004 uspořádalo Slovákcké muzeum celkem 75 přednášek, seminářů, konferencí a výkladů.

V průběhu roku se odborní pracovníci účastnili konferencí, poradních sborů, redakčních rad, programových rad folklórních festivalů, kulturních komisí apod. Všemi dostupnými formami byla zajišťována propagace akcí pořádaných Slovákckým muzeem

Ediční a publikační činnost

V roce 2004 byl vydán společenskovední sborník „*Slovácko 2003*“. Další ročník tohoto sborníku byl připraven a předán do výroby (vyjde začátkem roku 2005). Byl rovněž připraven a vydán sborník „*Zemědělské školství, výzkum a osvěta*“. Dětským centrem byl vydán „*Pracovní sešit*“ a „*Kouzelné barvičky*“. Slovákcké muzeum se podílelo na vydání 4 čísel časopisu „*ZVUK*“. Redakčně byl připraven „*Průvodce Galerií SM*“.

Celkem vydalo Slovákcké muzeum v roce 2004 2 odborné sborníky, 2 drobnější tisky a 4 časopisy (v koprodukcii).

Jednotlivá odborná oddělení publikovala výsledky svých výzkumů, výstavní činnosti i propagaci akcí muzea následujícím způsobem:

- výzkumná a jiná odborná činnost – celkem 63 příspěvků
- propagace výstav a doplňkových kulturních akcí v masmédiích – celkem 85 příspěvků

Celkem připravili v roce 2004 pracovníci Slováckého muzea pro masmédiá 158 příspěvků.

Činnost výtvarníka

Plán činnosti na rok 2004 byl výtvarnicí splněn. Instalace výstav proběhla v požadovaných termínech a v dobré kvalitě. Rovněž publikační a propagační materiály dosahovaly velmi dobré úrovně.

Činnost pracovníka pro styk s veřejností

- zpracován plán propagace SM na rok 2004 a 2005.
- měsíčně zpracovány a rozeslány programové nabídky SM a pozvánky na jednotlivé akce
- prováděna pravidelná aktualizace webových stránek www.slovackemuzeum.cz a www.lidovakultura.cz
- v rámci spolupráce s redakcemi novin, časopisů, rozhlasových a televizních stanic zpracováno 30 příspěvků, 90 tiskových zpráv a zajištěno 47 natáčení
- zpracován plán doplňkových kulturních akcí na rok 2004 a 2005 včetně zajištění jejich realizace
- poskytnuta podpora při zajišťování sponzorského krytí vybraných kulturních akcí.

Meziúseková výpomoc

Meziúseková výpomoc byla i v roce 2004 již tradičně na velmi dobré úrovni. Spolupráce probíhala zejména při rekonstrukčních a následných úklidových pracích, instalacích výstav, stěhování sbírek a jiného materiálu, při přípravách vernisáží, plesu, inventurách, přípravách objektů a lokalit na sezónu, při zajišťování výroby tisků apod.

OSTATNÍ ČINNOSTI

Provoz a materiálně-technické zabezpečení

V roce 2004 plnil provozní úsek úkoly stanovené plánem činnosti následujícím způsobem:

- nátěry vstupních vrat galerie
- očištění výtahové šachty galerie
- oprava venkovních omítek galerie
- generální úklid garáží a dílen
- výměna telefonní ústředny galerie
- vymalování suterénů hlavní budovy
- výměna telefonní ústředny hlavní budovy
- výměna textilních velkoplošných poutačů
- dosázení zeleně pobočky Hradební
- nátěr rámu oken památníku
- ošetření venkovní zeleně památníku
- oprava venkovních a vnitřních omítek objektů Topolná
- zadání projektu vybudování stálé expozice pálenic Topolná
- výroba a osázení cyklistických směrovek
- oprava základů archeologických lokalit
- oprava venkovních poutačů
- vybudování oplocení lokality Modrá
- všestranná příprava a realizace stavby – rekonstrukce objektu v bývalých kasárnách (projektu, stavebního dozoru, dodavatele, stavebního povolení, zahájení, sledování a kontroly prací)

Dále byly průběžně prováděny pravidelné kontroly lokalit a objektů muzea včetně odstraňování zjištěných nedostatků. Byla bezproblémově zabezpečována běžná provozně - kontrolní činnost (autoprovoz, všestranná údržba, MTZ, nákupy ostatních pracovníků, kontrola správnosti fakturace, nákupy cenin a PHM včetně evidence, sledování spotřeby energie, paliv, telefonních hovorů atd.).

Ekonomický úsek

Plánované úkoly byly ekonomickým oddělením beze zbytku a bezproblémově splněny.

Úsek BOZP, PO, CO a ekologie

Všechny povinnosti organizace v oblasti BOZP, PO, CO a ekologie zajišťoval ve sledovaném období pracovník muzea – referent BOZP, PO, CO se smluvní účastí firmy BT SERVIS. Pracovník sledoval termíny a správnost plnění potřebných prací a prováděl základní kontrolní činnost (lékárnicky, vybavenost hasícími přístroji, inventury a ochrana CO materiálu, vybavení ochrannými prostředky jednotlivce apod.). Další specializované úkoly (školení, revize, směrnice apod.) smluvně zajišťovala firma BT SERVIS. Všechny úkoly uvedené v plánu činnosti úseku na rok 2004 byly splněny.

Úsek EPS, EZS, PTV

Referent elektronických požárních systémů, elektronických zabezpečovacích systémů a průmyslových televizí vedl ve sledovaném období veškerou agendu, sledoval termíny povinných revizí a kontroloval jejich řádné provedení, jednal se servisní firmou a policií, proškoloval pracovníky pověřené manipulací se systémy v jednotlivých objektech, průběžně objednával a kontroloval odstranění vzniklých závad na systémech, vedl knihu poplachů, kontrol napadených prostor, účastnil se výjezdů policie při vyhlášení poplachu apod.

Úsek údržby počítačových sítí a počítačového vybavení

Technik PC splnil v roce 2004 následující úkoly:

- pravidelně aktualizoval antivirový program na všech PC v instituci.
- zajistil odstranění veškerých vzniklých závad na PC, serveru a v síti.
- podle aktuální potřeby prověřoval a posiloval hardware zařízení.
- prováděl periodickou kontrolu legálnosti instalovaného softwaru (licenční doklady na jednotlivé produkty archivovány na oddělení dokumentace SM).
- prováděl proškolení v programu BACH, převážně fotoarchivu pro ukládání obrázků a v programech MS Office.
- aktualizoval harmonogram postupné obměny a vybavování instituce výpočetní technikou i softwarem.
- prováděl aktualizaci a rozšiřování stávajících webových stránek Slováckého muzea.
- průběžně udržoval a aktualizoval webové stránky SM i jiné oborové stránky.
- zavedl elektronický prodej vstupenek a zboží ve všech pokladnách SM.

Současný stav vybavení Slováckého muzea výpočetní technikou je následující:

- Hlavní budova – 17 kusů PC, 11 kusů tiskáren, 1 kus server.
- Galerie – 5 kusy PC, 4 kusy tiskárny, 1 kus server.
- Archeologie a konzervace – 5 kusů PC, 3 kusy tiskárny.
- Památník Velké Moravy – 1 kus PC, 1 tiskárna.

Celkem tedy 28 kusů PC, 19 kusů tiskáren a 2 kusy serveru.

Počítačová síť je vybudována v hlavní budově, v galerii a na detašovaném pracovišti Hradební. Internetové připojení hlavní budovy, galerie a pracoviště Hradební je zajištěno mikrovlnnou technologií. Instituce provozuje vlastní webové stránky s doménou www.slovac-

kemuzeum.cz a elektronickou odbornou knihovnu s adresou <http://knihovna.slovackemuzeum.cz>. Každý z pracovníků muzea má vlastní e-mailovou schránku. Je zavedena technologie PC pro prodej a tisk vstupenek a ostatního zboží ve všech pokladnách instituce.

Personální obsazení Slováckého muzea v Uherském Hradišti k 31. 12. 2004

	Jméno a příjmení	Pracovní pozice
1	Bílková Marie	dokumentátor
2	Bláhová Jaroslava	pokladní (Galerie Slováckého muzea)
3	Doboš František	pokladní (Památník Velké Moravy)
4	Dudová Magda	pokladní (Slovácké muzeum)
5	Frantová Jitka	pokladní (Památník Velké Moravy)
6	Frantová Jarmila	vedoucí konzervátor
7	Frolová Milada, PhDr.	historik umění
8	Frolec Ivo, PhDr.	ředitel
9	Habartová Romana, PhDr.	etnograf, pracovník pro styk s veřejností
10	Chvalkovský Ladislav	fotograf
11	Chvalkovský Ladislav	technik EZS, EPS, PTV
12	Jordán Michal	terénní technik archeolog. úseku
13	Kadeřábek Ondřej, Stýskal Zdeněk (od prosince 2004)	údržbář, výstavář
14	Kadeřábek Ondřej, Stýskal Zdeněk (od prosince 2004)	technik BOZP, PO, CO
15	Knot Augustín	průvodce, ostraha (areál lid. staveb Topolná)
16	Kolečkářová Radka	dokumentátor archeologického úseku
17	Kondrová Marta, Mgr.	etnograf
18	Mátlová Iveta, Mgr.	knihovník
19	Martykánová Marie, Mgr.	historik umění
20	Mazáčová Ludmila	uklízečka
21	Menoušková Dana, Mgr.	archeolog
22	Mynář Vít	konzervátor
23	Náplavová Marie, PhDr.	etnograf
24	Peková Mária	pokladní (Slovácké muzeum)
25	Pelikánová Emilie	výtvarník
26	Pohlová Irena	uklízečka
27	Rašticová Blanka, PhDr.	vedoucí historik, zástupce ředitele
28	Richter, Zdeněk	údržbář, výstavář
29	Sovišová Dagmar	účetní
30	Strachotová Eva	uklízečka
31	Šebková Veronika	pokladní (Galerie Slováckého muzea)
32	Šimoníková Ivana	vedoucí provozu
33	Štefánková Ludmila	konzervátor
34	Tarcalová Ludmila, PhDr.	vedoucí etnograf
35	Vaškových Miroslav, Mgr.	vedoucí archeolog
36	Zemánková Helena	dokumentátor
37	Zpěváková Jitka	vedoucí ekonom
38	Živňůstková Marie	uklízečka

PÉČE O TRADICE LIDOVÉ KULTURY V ČESKÉ REPUBLICE

Josef Jančář, Národní ústav lidové kultury, Strážnice

Ve vánočním dětském leporelu *Náš svět*, které s ilustracemi Toyen vydala v roce 1934 Družstevní práce, se optimisticky konstatovalo, že moderní technický svět „*své princezny a draky už nechá v zakletí, teď auta, aera, vlaky si chystá pro děti.*“ A přece i na počátku 21. století, přes neobyčejný rozvoj techniky, se princezny a draci z dětského světa neztratili. Jen „*auta, aera, vlaky*“ se pro dnešní děti staly obdobnou samozřejmostí, jako jejich vrstevníkům před sto lety kočáry, formanské vozy, louče a petrolejové lampy. Stejně je tomu s tradicemi kultury: přes nejmodernější výrobu, dopravní a komunikační technologie dnešní člověk hledá nebo obnovuje starobylé zvyky, rituály a obyčeje jako žádoucí a podvědomě posvátné zvěsti, ovlivňující mravní zásady a morální jednání rodiny nebo vesnické, ale i městské komunity.

S vědomím významu lidových tradic v současném světě ustavilo UNESCO na počátku osmdesátých let minulého století komisi badatelů z různých zemí světa, aby připravili dokument, jímž by tato světová organizace pro vědu, kulturu a vzdělávání upozornila členské země na nebezpečí mnoha závažných ztrát v současném procesu globalizace. Vypracovaný dokument byl v roce 1989 schválen 25. Generální konferencí UNESCO a zoslaán členskými zeměmi pod názvem *Doporučení k ochraně tradiční kultury a folkloru*.

Ministerstvo kultury České republiky akceptovalo tento dokument a jeho propagaci pověřilo Národní ústav lidové kultury ve Strážnici. Tento ústav publikoval text *Doporučení* v prvním čísle *Národopisné revue* v roce 1992 zároveň s ohlasy významných osobností české kultury, jimž byl text tohoto dokumentu zaslán, a plány své činnosti zaměřil na uskutečňování zásad *Doporučení* v České republice.

K prvním velkým projektům patřila videodokumentace lidové tanečnosti v České republice. Projekt si dal za cíl vytvořit komplexní a spolehlivý pramen poznání regionálních typů a stylů tanců, jak je dodnes dochovali poslední nositelé lidových tanečních tradic. Dílo je určeno jak k odbornému studiu, tak ke vzdělávání tvůrců a interpretů ve všech typech folklorních souborů, výuce na pedagogických a uměleckých školách, i jako esteticko-výchovná pomůcka pro střední a základní školy. Pro každý region České republiky byla vydána videokazeta doplněná publikací s notovým materiálem a vývojové podané popisy tanců. Každý díl první řady projektu zachycuje 60–80 tanců těchto regionů: I – Západní Čechy, II – Jižní Čechy, III – Východní Čechy, IV – Střední Čechy, V – Moravské Horácko, VI – Brněnsko, Haná a Záhohří, VII – Slovácko (Kopanice, Dolňácko, Podluží), VIII – Valašsko, IX – Lašsko, X – Slezsko. Druhá řada projektu zaznamenává mužské taneční projevy a obsahuje dosud 6 dílů videodokumentace verbuňku v různých subregionech Slovácka, rovněž doprovázených publikacemi v rozsahu 46 stran textu.

Úspěšná realizace první části tohoto projektu přispěla k tomu, že UNESCO poskytlo Národnímu ústavu lidové kultury ve Strážnici finanční podporu na zahájení druhého projektu, uskutečňovaného pod názvem *Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice*. Tento projekt obsahuje videozáznamy nejzajímavějších technologií lidové umělecké výroby, zejména těch, které jsou ohroženy zánikem. Jednotlivé díly jsou věnovány technologiím z oborů keramika, pletiva z přírodních materiálů, různé způsoby zpracování dřeva, textilní techniky, ukázky zhotovování drobných předmětů z různých materiálů, všechny typy kraslic, starobylé technologie z oboru sklářství, kovářství a prací z kůže. Videokazety jsou rovněž doprovázeny publikacemi s historickými výklady o jednotlivých řemeslech a s odkazy na doporučenou literaturu. Cílem projektu je přispět k udržení a rozšiřování kvalitní řemeslné práce v regionech.

Redakční rady obou projektů, tvořené předními českými etnografy a folkloristy, vykonaly

neobyčejně záslužnou prací, která přispěla nejenom ke kvalitě záměrů a scénářů, ale i ke zvýšení odborného renomé strážnického ústavu, který byl v roce 1995 pověřen organizací UNESCO uspořádat konferenci zemí střední a východní Evropy o plnění zásad Doporučení v pětiletém období jeho působení, a vypracovat zprávu o této činnosti pro světovou konferenci k tomuto problému, kterou UNESCO uspořádalo v roce 1996 ve Washingtonu. Spolupráce NÚLK ve Strážnici s organizací UNESCO se dále rozvíjela, když generální tajemník této organizace převzal záštitu nad 50. ročníkem Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici, jemuž udělil Prapor tolerance, a když strážnický ústav byl pověřen uspořádat v roce 1997 mezinárodní konferenci expertů ze zemí střední a východní Evropy o zásadách ochrany lidové kultury před nevhodnou komercializací a v roce 1999 na téma Etika a tradiční lidová kultura. Zásluhu na úspěšné realizaci těchto akcí má jak ředitelka odboru regionální a národnostní kultury MK ČR PhDr. Zuzana Malcová, tak Mgr. Michal Beneš, CSc., tajemník pro UNESCO v ministerstvu kultury ČR.

K plnění zásad *Doporučení* přispěly v roce 1995 i akce ke 100. výročí Národopisné výstavy Československé, uskutečňované z podnětu odboru regionální a národnostní kultury ministerstva kultury České republiky a s jeho finanční podporou. K nejvýznamnějším akcím k tomuto výročí patřily *Dny folkloru na Žofíně*, na nichž v průběhu jednoho týdne vystoupily folklorní soubory a skupiny z Čech, Moravy a Slezska, ale také ze Slovenska. Národopisné oddělení Národního muzea připravilo k této příležitosti monumentální národopisnou výstavu, a muzea v jednotlivých regionech připravila desítky seminářů, výstav a také folklorních slavností. Všechny tyto akce byly nejenom jakýmsi oknem do minulosti, nýbrž především dokladem zájmu lidí o lidové tradice a jejich využívání pro ozvláštňení života v sekularizované současnosti.

Svědčí o tom i vznik mnoha publikací, které byly k této příležitosti vydány s podporou ministerstva kultury. Patří k nim zejména vydání tzv. *Guberniální sbírky lidových písní z Moravy a ze Slezska z roku 1919*, publikace k 50. výročí Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici, nazvaná *Strážnická ohlédnutí*, nebo několik regionálních sbírek lidových písní a tanců. Přehled všech akcí je uveden v publikaci *Tradice a současnost*, vydané v roce 1995 z pověření ministerstva kultury Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici. V uvedeném přehledu jde jen o část pozoruhodných aktivit spojených s péčí o tradice lidové kultury od vydání zmíněného *Doporučení*.

V roce 2001 se ministerstvo kultury České republiky připojilo k výzvě UNESCO na podporu zanikajících technologií lidových řemesel a lidové umělecké výroby zřízením titulu „Nositel tradice lidových řemesel“, který je společenským oceněním výrobců a potvrzením poznatku, že nositelem technologické disciplíny a výrobního řádu je především tradice. Tento titul podle nařízení vlády č. 5/2003 Sb. může být udělen nejvýše pěti osobám v průběhu jednoho kalendářního roku. Komise odborníků bere v úvahu výjimečnost technologie, návaznost na tradici, estetickou hodnotu výrobků a schopnost výrobce zajistit její zachování a pokračování. Titul je udělován každoročně u příležitosti národního zahájení Dnů evropského dědictví, pořádaných Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Návrhy kandidátů mohou předkládat právnické i fyzické osoby, vědecké a odborné instituce, občanská sdružení, jednotlivé osobnosti působící v daném oboru a orgány státní správy a samosprávy. Návrhy na udělení titulu se podávají ministerstvu kultury prostřednictvím Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici, který je pověřen zpracováváním potřebné dokumentace pro jednání odborné komise, zřízené k tomuto účelu ministrem kultury.

Česká republika se také podílí na projektu, vyhlášeném v roce 1997 UNESCO pod názvem *Mistrovská díla ústního a nemateriálního dědictví lidstva*, který má zvýšit povědomí o významu a o nutnosti chránit ústní a nemateriální dědictví, které jsou podle tohoto dokumentu důležité pro „zachování kulturní svébytnosti a též pro zajištění kulturní různorodosti a tvůrčích schopností lidstva“. Návrhy nominací na titul Mistrovská díla ústního a nemateriálního dědictví mají zahrnovat díla výjimečné hodnoty nebo projevy tradiční lidové kultury výjimečné hodnoty z hlediska historického, uměleckého, etnologického nebo literárního.

Videodokumentace dochovaných technologií, granty MK ČR na řešení témat spojených s péčí o lidová řemesla a lidovou uměleckou výrobu, ale také péče o ostatní projevy lidové kultury jako jsou například lidové písně, tance a zvyky, jsou podnětnými kroky jimiž chce stát vyprovokovat zájem veřejné i soukromé sféry a konkrétními podněty se připojit k celosvětovému trendu ochrany nehmotného kulturního dědictví. Dokumentaci tradic lidové kultury a využívání jejich prvků ke své činnosti se věnují také muzea a občanská sdružení jako je například Folklorní sdružení České republiky, Sdružení lidových řemeslníků a výrobců, a při nejrůznějších příležitostech také města a vesnice.

Uvedené aktivity jakoby předcházely významnému vládnímu usnesení č. 571 ze dne 11. června 2003 ke *Koncepci účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice*. Tato koncepce poprvé a velmi podrobně konkretizuje úkoly a nástroje péče o tradice lidové kultury pro příslušné instituce státní správy a zejména samosprávy. Významnou úlohu v tomto ohledu má Národní ústav lidové kultury ve Strážnici, který má usilovat o spolupráci se specializovanými profesními organizacemi lidových řemeslníků, s muzei a dalšími odbornými institucemi tak, aby koordinace odborných i legislativních kroků vedla k naplňování zásad uvedeného usnesení vlády.

Návrh této koncepce mohl vzniknout jen díky dosud shromážděným souborům poznatků v muzeích, na katedrách vysokých škol a ve výzkumných ústavech, vytvořených za více než století badatelské práce jak amatérských zájemců o lidovou kulturu, tak školených etnografů v České republice. Uskutečňování zmíněné *Koncepce* bude znamenat novou etapu vědecké a osvětové práce, již si vyžadují soudobé integrační procesy, provázené světovou komunikační explozí.

Koncepce vychází z premisy, že prostřednictvím kulturního dědictví se z generace na generaci přenášejí hodnoty, vytvářené po celá staletí. Toto kulturní dědictví je základem kulturní identity, zdrojem kulturní rozmanitosti, přispívá ke kultivovanosti občanů, a je důležitým fenoménem i ve využívání volného času. Předmětem péče je uchování a rozvoj slovesných, tanečních, hudebních, obyčejových a jiných projevů tradiční lidové kultury, včetně technologií lidové umělecké výroby a dalších součástí lidové kultury. Cílem schválené koncepce je stanovit základní nástroje účinnější péče o tuto část kulturního dědictví, a to jako soubor koordinovaných opatření k její efektivnější identifikaci, dokumentaci, ochraně, využívání a předávání dalším generacím.

Podle Koncepce je nutné zaměřit se na komplexní popis tradiční lidové kultury a vytvoření národního seznamu jejich nejvýznamnějších jevů, na seznamování veřejnosti s tradiční lidovou kulturou a jejím významem, na systematickou dokumentaci moderními metodami a na technické vybavení této činnosti. Pozornost je třeba věnovat zejména prohloubení úrovně dokumentace tradiční lidové kultury, budování informačních databází a jejich zpřístupnění veřejnosti. Vedle muzeí, Akademie věd ČR a vysokých škol by k realizaci těchto úkolů měla přispívat i veřejnoprávní media a občanská profesní a zájmová sdružení. Důležité je i oficiální oceňování významných počínů a aktivit těch, kdo se zasloužili o uchování tradiční kultury a její předávání dalším generacím například státními vyznamenáními, cenami ministra kultury, udělováním titulu Nositel tradice lidových řemesel a oceněními krajskými a městskými úřady apod..

Schválená koncepce péče o tradiční lidovou kulturu formuluje některé konkrétní úkoly jako je například etnokartografické zpracovávání identifikovaných jevů lidové kultury na území České republiky, upřesňování pracovních termínů, pojmů a kategorií jevů a reálií pro systém identifikace a dokumentace tradiční lidové kultury, i slovníkové zpracovávání jednotlivých projevů lidové kultury, prezentované v samostatných publikacích i pomocí elektronických médií. Tento dokument také doporučuje navázat na Koncepci účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice, schválenou usnesením vlády č. 87/2003 Sb., a spolupracovat při tom s orgány krajů, kulturními institucemi zřizovanými městy, a s Asociací muzeí a galerií. Důležité je zpřístupnit databáze muzeí nebo ústavů Akademie věd ČR ve smyslu autorského zákona zdarma pro vědecké a výchovné účely. Velmi konkrétní

úkoly jsou v dokumentu formulovány také pro oblast prezentace tradiční lidové kultury prostřednictvím výstav, publikací a dalších forem osvětové práce, jejichž prostřednictvím mají být předávány hodnoty tradiční lidové kultury dalším generacím. Zvláštní pozornost je věnována mezinárodní spolupráci na tomto poli, zejména participací České republiky na programech a projektech mezivládních a nevládních organizací jako je například UNESCO nebo Evropská unie.

Využívání lidových tradic v soudobé masové kultuře vyžaduje redefinovat mnohé pojmy a zásady romantického přístupu ke kulturnímu dědictví a uvědomit si, že pokud nejsou projevy lidové kultury nacionalisticky zneužívány, přispívají ke kulturní rozmanitosti světa, která je ohrožena necitlivostí médií a etnocentrickými vzdělávacími systémy. Koncepce ukazuje, že tvořivé využívání folklorních prvků nebo projevů tradiční lidové umělecké výroby může přispívat k rozvoji lokálních nebo regionálních kulturních aktivit, či dokonce k revitalizaci některých obyčejů, které se stávají součástí života i postmoderní společnosti.

Literatura a prameny:

Doporučení k ochraně tradiční a lidové kultury. Národopisná revue 1/1992, s. 3–7.

J a n č á ř, Josef: *Proměny studia lidové kultury a jejího využívání v České republice.* In: *Tradice lidové kultury v kulturním vývoji České republiky.* ÚLK Strážnice 2002, s. 39–78.

J a n č á ř, Josef: *Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice.* Český lid, 91, 2/2004, s. 205–219.

K r i s t, Jan: *Péče o lidovou kulturu v České republice a činnost Ústavu lidové kultury ve Strážnici.* In: *Péče o tradiční lidovou kulturu v České republice,* ÚLK Strážnice 2002, s. 5–18.

Tradice a současnost. Almanach k oslavám 100. výročí Národopisné výstavy československé v Praze 1895. Redakce J. Jančář, Ústav lidové kultury, Strážnice 1995.

Usnesení vlády České republiky č. 571/2003 Sb. ke Koncepci účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice. Ministerstvo kultury ČR, Praha 2003.

KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ SOUBORU KOLOVRATŮ ZE SBÍREK SLOVÁCKÉHO MUZEA V UHERSKÉM HRADIŠTI

Vít Mynář, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

V depozitáři Slováckého muzea v Uherském Hradišti je uloženo 50 kusů kolovratů, získaných převážně z velkého sběru, který muzeum realizovalo v roce 1968 ve spolupráci s Ústavem lidového umění ve Strážnici a Katedrou etnografie a folkloristiky UJEP v Brně. Systematický sběr byl prováděn v celé v národopisné oblasti Slovácka.

Do sbírek muzea byly získány dva základní typy kolovratů:

- a) horizontální s cívkou vedle kola na lačkových nohách,
- b) vertikální, které se vyznačují třemi nebo čtyřmi soustruženými nohami a cívkou nad kolem.

V celém souboru jsou však i kolovraty atypické, u nichž tyto znaky nenajdeme. Kolovraty se rozlišují i technologií výroby, dokonalostí opracování, zdobením i materiálem, přičemž platí, že ty, které jsou zhotoveny z tvrdšího ovocného dřeva, jsou vždy odolnější vůči mechanickému poškození, ale i proti napadením škůdci.

Nepoužívané kolovraty bývaly odloženy na půdách, v komorách i stodolách, kde špatné podmínky – vlhkost a škůdci vykonaly své; dřevo postupně ztrácelo svou pevnost i funkci. Tím, že se kolovraty přestaly používat, byly po čase neúplné nebo různým způsobem poškozené. V takovém stavu se pak dostaly do muzea.

Základní ošetření tohoto souboru bylo provedeno v roce 1971 – z hlediska konzervátora trochu nestandardním způsobem. Vzhledem k velkému množství materiálu byla provedena hromadná impregnace dřeva všech kolovratů, aby se zabránilo rozšíření škůdců a napadení i dalších předmětů s nimi uložených. Byl připraven impregnační roztok s nosnou látkou terpentinu a petroleje, další složkou byl vysychavý lněný olej pro částečné zpevnění dřeva a pak vlastní insekticid s označením *Pentachlorfenolát sodný*. Ve velké vaně s obsahem asi 560 l roztoku byly kolovraty postupně máčeny, každý v průměru 30 hodin. Cílem bylo zničit živé škůdce a dřevo dlouhodobě chránit. Ponořením předmětů bylo docíleno toho, že roztok pronikl celou strukturou dřeva a zničil larvy napadeného dřeva, kterým se škůdci živí. Způsob konzervace včetně délky napouštění byl zaznamenáván na konzervačních kartách a takto ošetřené kolovraty byly uloženy nejdříve v provizorních podmínkách v Galerii Slováckého muzea, později v dočasném depozitáři v Kostelanech nad Moravou. Teprve v roce 1994 došlo k přestěhování do nově vybudovaného depozitáře v obci Topolná a k jejich následné rekonzervaci v roce 2002. I po tomto delším časovém období se potvrdila dlouhodobá účinnost impregnační lázně – z hlediska napadení dřeva se stav nezměnil.

Před novým ošetřením byly kolovraty silně znečištěny vrstvou prachu, jejich kovové části byly zkorodovány a u některých chyběly jednotlivé díly. U horizontálních kolovratů se jednalo především o šlapací latku s kovovým trnem, případně dřevěné čtyřhranné matice soustružených příček, držící rozpětí lačkových noh. U vertikálních kolovratů to byly převážně táhla šlapadla, samotné šlapadlo, ale také *kostky*, držící cívku, nebo i celé ramena pro uložení cívky. Všechny chybějící díly byly buď vyrobeny nové, nebo nahrazeny jinými, jako tomu bylo u čtyřhranných matic se závitem. Ramena cívek byly vysoustruženy a přizpůsobeny ke kolovratům. Vyměněny byly i díly, které původní majitel nahradil jen provizorně narychlo opracovanou částí dřeva. Kolovraty byly vždy rozděleny a jednotlivé části konzervovány samostatně. Kovové části cívek, trny, případně osy kol, byly nejdříve opískovány a pak konzervovány *taninem* v lihu. Při závěrečné konzervaci byly natřeny konzervačním voskem *revax*. Dřevo bylo po očištění a vyschnutí ošetřeno dvěma způsoby: a) napuštěno nátěrem

připraveným na bázi syntetických rozpouštědel jako preventivní ochrana proti dřevokazému hmyzu s obchodním názvem *xylamon*, b) u silněji napadeného dřeva, hlavně některých noh a spodních částí, petrifikováno roztokem metylmetakrylátové pryskyřice pod názvem *solakryl* pro zpevnění dřeva. Po zaschnutí pak byla provedena montáž, doplněny chybějící drobné části, jako kolíčky jistící kola, nebo kožené pásky, držící jedno rameno cívky. Závěrečným konzervačním úkonem se stal nátěr celého předmětu stejným konzervačním voskem. Způsob konzervace, použité konzervační materiály, doplnění chybějících částí, případně fotodokumentace, to vše bylo zaznamenáno v počítačové dokumentaci s jednou vytištěnou konzervační kartou k založení do kartotéky. Kolovraty byly uloženy zpět do depozitáře v obci Topolná a zabezpečeny proti prachu.

Za zmínku stojí jeden z nich, vedený pod inv. číslem E 20.916, který pochází právě z Topolné č. p. 6. Je zdobně soustružený, kompletní, všechny díly jsou původní a je zhotoven z červeného trnkového dřeva. Také napadení dřeva je minimální. Po desetiletích se vrátil téměř na původní místo, odkud jej muzeum získalo. Ani on, ani ostatní se však už nebudou vrtět a zpívat svoji melodii, jejich sláva již dávno zanikla.

SLOVÁCKÉ MUZEUM V PRACOVNÍ SKUPINĚ PROJEKTU EVROPSKÉ UNIE

Iveta Mátlová, Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

Na sklonku roku 2003 se Slovácké muzeum stalo členem pracovní skupiny pro mezinárodní projekt Evropské unie Calimera (Cultural Applications: Local Institutions Mediating Electronic Resource Access): projekt na podporu spolupráce archivů, knihoven a muzeí při využívání informačních technologií.

Projekt Calimera (<http://www.calimera.org>) je osmnáctiměsíční koordinační akce, jež navazuje na aktivity projektu Evropské komise PULMAN (Public Libraries Mobilising Advanced Networks – <http://www.pulmanweb.org>), který byl zaměřen na rozvoj veřejných knihoven v Evropě a podporoval sdílení praktických zkušeností v digitální éře. Výsledkem tohoto projektu bylo zveřejnění dokumentu Doporučení projektu PULMAN pro rozvoj knihoven v informační společnosti, který zahrnuje všechny aspekty inovativních služeb veřejných knihoven, zejména: sociální integrace, podpora on-line přístupu, celoživotní vzdělávání, digitální gramotnost.

Projekt Calimera je orientován především na podporu vzájemné kooperace různých typů paměťových institucí – tedy veřejných knihoven, muzeí a archivů při využívání informačních a komunikačních technologií na místní úrovni.

Hlavními strategickými cíly projektu jsou:

- průzkum technického rozvoje a řešení, která se již objevují v nových technologiích či národním výzkumu, a vyhodnocení jejich využitelnosti pro podmínky paměťových institucí
- zkoumání možností přenosu do místních podmínek takové technické postupy a novinky, které v oblasti nových technologií a výzkumné činnosti využívají evropské státy
- jmenovat skupinu odborníků, kteří budou schopni analyzovat, posoudit a konzultovat možnosti tohoto přenosu
- podporovat místní paměťové instituce při účasti na nových programech vyhledávaných Evropskou komisí. Podpora by měla spočívat ve spolupráci mezi účastníky procesu digitalizace z oblasti paměťových institucí, politiky a zástupci podniků zabývajících se digitalizací kulturního dědictví
- vést místní kulturní instituce k uvědomění si a vytváření jejich nové role klíčových zařízení, které by měly transformovat nové informační technologie a strategie do služeb občanů, tzn. využití inovativních technologií v každodenním životě
- podporovat postavení paměťových institucí jako prostředníků mezi technologickou modernizací a koncovými uživateli, jako institucí, které vytvářejí a poskytují přístup ke kulturnímu dědictví a kulturní turistice

Výstupem projektu bude informační program zaměřený především na rozhodovací sféru, řídicí pracovníky a odborníky z praxe, jenž zahrne:

- portál informující o úspěšných řešeních v praxi v oblasti knihoven, muzeí a archivů
- situační zprávy o stavu místních veřejných knihoven, muzeí a archivů v zemích účastnících se projektu
- doporučení či směrnice technického, sociálně politického a řídicího charakteru nově zaměřené nejen na potřeby archivů a muzeí, ale také na koncového uživatele a na možnosti srovnávání výsledků činnosti
- návrh zásad a pracovních postupů zaměřených na spolupráci s evropskými výzkumnými partnerskými institucemi v oblasti místních služeb

Do projektu je zapojeno 48 knihoven a dalších institucí z oblasti kultury, z nichž převážnou část tvoří zástupci členských zemí EU. V České republice je garantem Národní knihovna ČR, národním koordinátorem se stala Knihovna Kroměřížska; pracovní skupinu tvoří zástupci paměťových institucí: Krajská knihovna v Karlových Varech, Městská knihovna Chrudim, Státní oblastní archiv Chrudim, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti. V průběhu projektu se zapojuje řada dalších kulturních institucí.

Projekt se připravoval od září 2003, schválen byl Evropskou komisí v prosinci 2003, kontrakt za Českou republiku byl podepsán 3. prosince 2003.

V lednu následujícího roku proběhlo pracovní setkání v Bruselu, na které byli sezváni převážně zástupci muzeí a archivů. Česká republika byla zastoupena pracovníky z Národní knihovny a Slovákckého muzea. Hlavním záměrem bylo zmapovat stupeň digitalizace a technického vybavení v jednotlivých zemích na poli paměťových institucí. Závěry z diskusí nebyly překvapující, mohli bychom konstatovat, že se daly očekávat. Stejně jako v České republice i v ostatních zemích je technické vybavení regionálních muzeí a archivů na různém stupni úrovně. Oproti archivům jsou muzea lépe vybavena informačními technologiemi a jsou lépe připravena otevřít se veřejnosti v rámci nových technologií. Z pohledu zúčastněných států, při srovnávání evropských lokálních muzeí, se Slovákcké muzeum zařadí mezi regionální muzea s velmi dobrou úrovní digitálního zpracování sbírek. Ať se již jedná o jejich evidenci, fotodokumentaci či konzervaci. Příkladem může být elektronická evidence předmětů určených ke konzervaci, kdy stav předmětu je dokumentován před, v průběhu a po konzervaci. Elektronická karta předmětu vypovídá o celé jeho historii a badatel při studiu může vše prohlížet přímo v počítači. Bruselské setkání odstartovalo plnění prvních úkolů – analýzu současného stavu nejen technického vybavení paměťových institucí, ale také postupů a technologií užívaných v oblasti digitalizace kulturního dědictví s možností jejich přenosu do podmínek lokálních kulturních institucí. Na základě dotazníků jsou zpracovávány zprávy o stavu archivů, muzeí a knihoven v rámci jednotlivých zemí. V současné době jsou tyto zprávy přístupné v anglické verzi na stránkách Calimery.

V dubnu 2004 se konal workshop v Národní knihovně ČR, kde byly navrženy další podněty pro projekt. Z jednání vyplynulo, že každý stát může mít jinou představu o velikosti lokální instituce. Z tohoto důvodu bude nutné do projektu zapracovat definici velikosti lokální instituce, sjednotit standardy v EU a vytvořit chybějící standardy.

Litevský Vilnius se stal místem červnového workshopu. Jeho cílem bylo zmapovat problematiku použitelnosti služeb a produktů zprostředkovaných informačními a komunikačními technologiemi (ICT) a formulovat zásady v této oblasti pro lokální paměťové instituce. Zúčastnění navrhli vypracování podrobné přehledové studie, která bude obsahovat sadu pravidel (doporučení) v oblasti ICT pro kulturní pracovníky („ne-odborníky“) lokálních paměťových institucí. Kromě zmiňovaných setkání probíhal workshop také v Anglii, Slovinsku atd. Stále probíhají setkání na úrovni expertů a získávají se nové spolupracovníci.

Jak již bylo výše zmíněno, z projektu se očekává především řada doporučení, která by vedla ke konkrétní spolupráci paměťových institucí ve formě nejrůznějších projektů. V sousedních zemích již běží několik projektů, které vytvářejí muzea a archivy společně. Česká republika na tuto formu spolupráce zatím čeká. První krůčky v této oblasti podnikají paměťové instituce Zlínského kraje. Začátkem roku 2004 vyhověla Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně podnětu Slovákckého muzea uspořádat Seminář knihoven paměťových institucí Zlínského kraje. V letošním roce byly uspořádány již dva tyto semináře, kterých se zúčastnili jak knihovníci paměťových institucí, tak jejich statutární zástupci. Ze setkání vyplynula např. snaha tvorby společného projektu v oblasti ochranného reformátování periodik či kooperace při tvorbě regionální databáze.

Calimera je jeden z prvních projektů v němž mají dominantní postavení archivy a muzea. Doufejme tedy, že vznikající informační portál bude sloužit všem zájemcům z řad lokálních paměťových institucí jako dobrý nástroj rozvoje jejich kooperace se zřetelem na koncového uživatele.

Použitá literatura:

- K a š p á r k o v á, Šárka: *Projekt Calimera*. Knihovnický zpravodaj Vysočina [online], roč. 4, 2004, č. 2 [cit. 2004-11-23]. ISSN 1213-8231. Dostupný z URL: http://www.knihzdar.cz/kzv/2004-02/kasparkova_calimera.htm.
- R i c h t e r, Vít: *CALIMERA: projekt na podporu spolupráce archivů, knihoven a muzeí při využívání informačních technologií*. Národní knihovna: knihovnická revue [online], roč. 15, 2004, č. 1 [cit. 2004-11-23]. ISSN 1214-0678. Dostupný z URL: <http://full.nkp.cz/nkkr/NKCR0401/0401044.html>.
- R e s s l e r, Miroslav: *Koordináční akce Calimera a aktivity v rámci České republiky*. Čtenář, 2004, č. 5, s. 146–148.

SLOVÁCKÉ MUZEUM V UHERSKÉM HRADIŠTI

VÝSTAVNÍ PLÁN V ROCE 2004

Hlavní budova, Smetanovy sady 179:

Velký sál:

- Egypt za vlády faraonů, Egypt očima Milana Zeminy* do 15. 2. 2004
Co neodnesl čas... 1. 4. – 3. 10. 2004
(přírůstky do sbírek SM) výstava k 90. výročí založení muzea
Klobouček s pérkama, věneček s pantlama 4. 11. – 28. 3. 2005
(úvazy, pokrývky a úpravy hlavy) výstava k 90. výročí založení muzea

Malý sál:

- Egypt za vlády faraonů* do 15. 2. 2004
Hvězdičky stříbrného plátna (česká animovaná a loutková tvorba) 29. 4. – 11. 7. 2004
Balony v českém výtvarném umění 29. 7. – 29. 8. 2004
Strašáci aneb úpadek strašáctví v Čechách a na Moravě 9. 9. – 31. 10. 2004
V říši pohádek (výtvarný projekt ZUŠ) 11. 11. – 13. 2. 2005

GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA

Otakarova ulice 103:

Přízemní sál:

- Lubomír Janečka, kresby* 22. 1. – 25. 4. 2004
Mezi Dunajem, Vltavou a Vislou, z tvorby polských, slovenských, maďarských a českých medailérů 18. 5. – 12. 9. 2004
Jiří Habarta, sochařské dílo 23. 9. – 2. 1. 2005

Velký sál:

- Tomáš Měšťánek, obrazy, kresby* 22. 1. – 25. 4. 2004
Ludmila Seefried – Matějková, sochy, kresby 18. 5. – 25. 7. 2004
Igor Ševčík, obrazy, kresby, grafika 27. 7. – 12. 9. 2004
Z pohádky do pohádky 7. 10. – 2. 1. 2005
(ilustrace dětských knih ze sbírky GVU v Havlíčkově Brodě)

Malý sál:

- Josef Kiesewetter, obrazy* 22. 1. – 25. 4. 2004
Ateliér papír a kniha FAVU VUT Brno 18. 5. – 25. 7. 2004
Bedřich Glaser/ obrazy, kresby, fotografie 27. 7. – 12. 9. 2004
Z pohádky do pohádky (česká ilustrace dětské knihy) 7. 10. – 2. 1. 2005

SLOVÁCKÉ MUZEUM V UHERSKÉM HRADIŠTI

VÝSTAVNÍ PLÁN V ROCE 2005

Hlavní budova, Smetanovy sady 179:

Velký sál:

- Klobúček s pérkama, věneček s pantlama*
(národopisná výstava) 4. 11. 2004 – 28. 3. 2005
- Lidová umělecká výroba v České republice*
(národopisná výstava) 28. 4. – 11. 9. 2005
- Veligrad. Od centra Velké Moravy ke klášteru a středověkým městům*
(archeologická výstava) 27. 10. – březen 2006

Malý sál:

- V říši pohádek*
(výtvarný projekt ZUŠ) 11. 11. 2004 – 20. 2. 2005
- Bedřich Beneš Buchlovan*
(výstava k výročí narození) 17. 3. – 1. 5. 2005
- Nejsvětější Trojice*
(národopisná výstava) 18. 5. – 30. 10. 2005
- Jana Kubínová*
(vánoční výstava) 24. 11. – leden 2006

Výstavy mimo prostory muzea:

- Archeoskanzen Modrá:*
Čas Keltů. Morava v mladší době železné 18. 6. – 31. 10. 2005
- Státní zámek Buchlovice:*
Střelecké terče ze sbírek SM 27. 5. – 30. 9. 2005

Galerie Slováckého muzea, Otakarova 103:

Přízemní sál:

- Josef Pšurný / výběr z malířského díla* 3. 2. – 3. 4. 2005
- Blanka Šperková / drátěný šperk, plastiky* 9. 6. – 17. 7. 2005
- Karel Vaca / obrazy, kresby* 28. 7. – 11. 9. 2005
- Kamila Ženatá / obrazy* 6. 10. – 1. 1. 2006

Velký sál:

- Kamil Mikel / obrazy* 3. 2. – 3. 4. 2005
- Yasue Maetake / sochařské objekty* 9. 6. – 17. 7. 2005
- Petr Sís / ilustrace, návrhy mozaik,*
výstava k LFŠ 28. 7. – 11. 9. 2005
- Zdeněk Tománek / sochy, kresby* 6. 10. – 1. 1. 2006

Malý sál:

Jiří Jun / kresby

3. 2. – 3. 4. 2005

Jiří Šindler / grafika, kaligrafie

9. 6. – 17. 7. 2005

*Z výsledků 8. ročníku sochařského symposia
lité medaile a drobné plastiky*

20. 8. – 11. 9. 2005

Zdeněk Tománek / sochy, kresby

6. 10. – 1. 1. 2006

NABÍDKOVÝ LIST PUBLIKACÍ SLOVÁCKÉHO MUZEA

VLASTIVĚDA UHERSKOHRADIŠŤSKO

Vydala: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně ve spolupráci se Slovákým muzeem v roce 1992, jako druhé upravené vydání 63. svazku v souboru Vlastivědy moravské.

Rozsah: 855 s.

Cena: 120 Kč

BIBLIOGRAFIE LIDOVÝCH OBYČEJŮ I.

Sestavila: L. Tarcalová

Vydalo: Slováké muzeum, r. 1989

Rozsah: 176 s.

Cena: 1 Kč

BIBLIOGRAFIE LIDOVÝCH OBYČEJŮ II.

Sestavila: L. Tarcalová

Vydalo: Slováké muzeum, r. 1994

Rozsah: 169 s.

Cena: 40 Kč

SOUPIS PRACÍ vydaných Slovákým muzeem v letech 1914–1984

Vydalo: Slováké muzeum, r. 1985

Rozsah: 70 s.

Cena: 1 Kč

SLAVNOSTNÍ PRŮVODY

Sestavila a redakčně upravila: L. Tarcalová

Vydalo: Slováké muzeum, r. 1994

Rozsah: 219 s.

Cena: 40 Kč

SLOVÁCKO 1991–1992, ročník XXXIII–XXXIV

Společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slováké muzeum, r. 1992

Rozsah: 206 s.

Cena: 40 Kč

SLOVÁCKO 1993, ročník XXXV

Společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slováké muzeum, r. 1993

Rozsah: 270 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1995, ročník XXXVII

Společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slováké muzeum, r. 1996

Rozsah: 240 s.

C e n a: 40 Kč

SLOVÁCKO 1996, ročník XXXVIII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1998

Rozsah: 221 s.

Cena: 40 Kč

SLOVÁCKO 1998, ročník XL

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1999

Rozsah: 300 s.

Cena: 40 Kč

SLOVÁCKO 1999, ročník XLI

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 334 s.

Cena: 40 Kč

SLOVÁCKO 2000, ročník XLII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2001

Rozsah: 332 s.

Cena: 40 Kč

SLOVÁCKO 2001, ročník XLIII

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2002

Rozsah: 292 s.

Cena: 50 Kč

SLOVÁCKO 2002, ročník XLIV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 392 s.

Cena: 70 Kč

Bezděčka, Pavel: **FAUNA JIHOVÝCHODNÍ MORAVY**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1997

Rozsah: 117 s.

Cena: 39 Kč

Martykánová, Marie–Frolcová, Milada: **GALERIE SLOVÁCKÉHO MUZEA**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 1999

Rozsah: 107 s.

Cena: 99 Kč

SLOVÁCKÉ MUZEUM

Sestavil a redakčně upravil: I. Frolec

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 152 s.

Cena: 140 Kč

Galuška, Luděk–Vaškových, Miroslav: **PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2002

Rozsah: 143 s.

Cena: 140 Kč

Štajnochr, Vítězslav: **PANNA MARIA DIVOTVŮRKYNĚ**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2000

Rozsah: 326 s., 298 obr.

Cena: 350 Kč

Čoupková, Magdalena: **NEJSTARŠÍ UHERSKOHRADIŠŤSKÁ MĚSTSKÁ KNIHA**

Vydal: Státní okresní archiv a Slovácké muzeum, r. 2001

Rozsah: 159 s.

Cena: 50 Kč

Frolcová, Milada: **SLOVNÍK ŽÁKŮ A ABSOLVENTŮ ZLÍNSKÉ ŠKOLY UMĚNÍ A STŘEDNÍ UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ ŠKOLY VE ZLÍNĚ A V UHERSKÉM HRA-
DIŠTI**

Vydal: Slovácké muzeum a Krajská knihovna Františka Bartoše, r. 2003

Rozsah: 343 s.

Cena: 250 Kč

ZELEŇ V LIDOVÝCH OBYČEJÍCH

Sestavila a redakčně upravila: Ludmila Tarcalová

Vydal: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 231 s.

Cena: 50 Kč

OSUDY ZEMĚDĚLSKÉHO DRUŽSTEVNICTVÍ VE 20. STOLETÍ

Sestavila a redakčně upravila: Blanka Rašticová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2002

Rozsah: 295 s.

Neprodejně

Vaškových, Miroslav: **PRŮVODCE PO VÝZNAMNÝCH ARCHEOLOGICKÝCH LO-
KALITÁCH Z OBDOBÍ VELKÉ MORAVY**

Vydalo: Slovácké muzeum a Zlínský kraj, r. 2002

Rozsah: 14 s.

Cena: 15 Kč

Tarcalová, Ludmila: **PRŮVODCE ZEMĚDĚLSKÝMI USEDLOSTMI Č.P. 90 a 93**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 10 s.

Cena: 15 Kč

Frolec, Ivo: **PRŮVODCE STÁLOU EXPOZICÍ VESNICKÉHO KOVÁŘSTVÍ**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 21 s.

Cena: 15 Kč

Tarcalová, Ludmila: **PRŮVODCE EXPOZICÍ SLOVÁCKO**

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 17 s.

Cena: 15 Kč

Vaškových, Miroslav: **PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY STARÉ MĚSTO-NA VALÁCH/
NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA (pracovní sešit)**

Edice: Dětské tisky 1

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 3 volné listy

Cena: 10 Kč

Tarcalová, Ludmila: **NÁRODOPISNÁ EXPOZICE SLOVÁCKO (pracovní sešit)**

Edice: Dětské tisky 2

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2003

Rozsah: 2 volné listy

Cena: 7 Kč

CO NEODNESL ČAS...

přírůstky do sbírek Slováckého muzea

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2004

Rozsah: přebal a 6 volných listů

Cena: 25 Kč

Tarcalová, Ludmila: **KLOBÚČEK S PĚRKAMA, VĚNEČEK S PANTLAMA**

(úvazy, pokrývky a úpravy hlavy), katalog ke stejnojmenné výstavě

Vydalo: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, r. 2004

Rozsah: 28 s.

Cena: 40 Kč

**ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLSTVÍ, VÝZKUM A OSVĚTA JAKO PŘEDPOKLAD
HOSPODÁŘSKÉHO A SOCIÁLNÍHO ROZVOJE VENKOVA V 19. A 20. STOLETÍ**

Sestavila a redakčně upravila: Blanka Rašticová

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2004

Rozsah: 366 s.

Neprodejné

SLOVÁCKO 2003, ročník XLV

Společenskovědní sborník pro moravsko-slovenské pomezí

Vydalo: Slovácké muzeum, r. 2004

Rozsah: 332 s.

Cena: 70 Kč